

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1931 - STEVILKA 9.

Naša družina — družina božjih otrok

Bog in božji nam je tolikokrat na jeziku, pa se vprašajmo danes: kaj pa je Bog? In odgovoriti moramo z nekim globokim in duhovitim možem, da je Bog velika tišina, večna skrivnost, Gospod, ki se mu nihče ne more približati. Nima imena in kakor ga naša pamet ne more doumeti, prav tako tudi na svetu ni jezika, ki bi ga mogel pravilno imenovati.

Bog pa se odkriva v stvareh. Vsaka stvar na svetu naj bi bila živa hvalnica božja: nebo in zemlja, vsaka žival in vsaka rastlina in ves svet je stara, a vedno nova pesem, božja hvalnica.

In človek? Čemu je na svetu — kakšen pomen ima njegovo bivanje na svetu? Ali se Bog tudi po človeku prikazuje? Prav zares in sicer kot Bog ljubezni. Kristus, ki je vse človeštvo objel s svojo božjo ljubeznijo, ta Kristus se hoče upodobiti v vsakem človeku.

Pa si mislimo: saj vendar molimo in v cerkev hodimo in to je vendar, kar Bog zahteva od nas. — In vendar vemo, da pobožnost brez ljubezni nič ne pomeni; šele pobožnost, ki tudi ljubi, je prava pobožnost in otroštvo božje. Pobožnost ni čuvstvovanje, ampak dejanje. Ne smemo namreč pozabiti, da je Kristus oznanjal krščanstvo, ki lačne nasituje, žejne napaja, nage oblači; da je rekel, da v vsakem lačnem in žejnem, ki ga srečamo, srečamo njega; da čim večja je beda in potreba, tem jačji je njegov glas, ki nas vabi k dejanski ljubezni.

Zato bodi naša družina - družina božjih otrok, ki jih veže medsebojna družinska ljubezen, a imajo vsi člani od največjega do najmanjšega odprto srce in odprte roke za brata in sestro, ki je izven družine, a je v potrebi.

Družine božjih otrok je Bog ustanovil v naših krščanskih družinah; vse te naj bodo zajednica skupne pomoči in dejanske službe na bližnjem. Potem bodo naše družine središče, iz katerega bo izhajala vsa pomoč potrebnim, ki pa bodo tudi kot osrednja točka, v kateri se bo zbiralo samc vse najboljše.

Ne vem, če po vseh naših družinah še skupno opravlja vsa družina vsakdanje molitve. Zelo mi je žal za vse tiste družine, v katerih nič več skupno ne molijo, ker si mislim, da se tudi ne morejo skupno veseliti, ne skupno nositi križe in težave in si ne skupno pomagati. Naše žene in matere so v prvi vrsti poklicane, da to lepo staro navado zopet pripravijo do časti in dekleta jim pomagajo. Morebiti oče ali odrasli sinovi, bratje več ne prihajajo k skupni molitvi? Smejejo se ti in te imenujejo tercjalko. Ali si morebiti res ena? Potem sem seveda tudi jaz na strani tvojih bratov in sinov, ki te zasmehujejo; kajti tercjalka je pobožnjakinja, ki so za pravo živo krščansko življenje izgubljene. V sebi imajo malika: samoljublje, lastno ugodje, prikriti napuh, tako da so lažnjivke v dejanju, pa morebiti še same ne vedo. Saj vemo, koliko so škodovale lepemu krščanskemu življenju, čisto v drugačno luč so ga postavile, da so ga mnogi zasovražili.

Če si pa prava mati, ali sestra, ali hči, pa boš znala družinsko molitev zopet vpeljati v vašo družino. Morebiti bo drugačna, kakor je bila nekdanj v modi. Dolga veriga samih očenašev po raznih namenih, to, pravijo, da je dandanes dolgočasno. Saj imamo vendar tudi še drugačne molitve; rožni venec z resničnim premišljevanjem svetih skrivnosti nikoli ne bo dolgočasil. Morebiti tudi lepa pesen zraven, Marijina ali dnevu in času primerna. Zjutraj kratka, a tako krepka »O, presladko Srce Jezusovo«, ki posveti vse delo celega dneva. Taka molitev potem tudi pomaga vsem udom v trpljenju. In to je znak družine božjih otrok, ki si stojijo ob strani vsak dan, pri vsakem delu in v vsakem trpljenju.

Nedelja, Gospodov dan pa zbere tako družino v božjem hramu. Vsi se zberijo k božji službi v očetovi hiši. farizeji in cestninarji, pravični in grešniki. Vsi se udeležujejo skrivnostne skupne daritve sv. maše.

Od tega skupnega bogoslužja pa vzemo s seboj moči in volje za novo skupno delo prihodnjega tedna. Pa tudi iskrica ljubezni in sočuvstva in pripravljenosti za pomoč najbližjim, pa tudi vsem, ki so je potrebni. Le na ta način je mogoče, da z nedeljsko obleko ne slečemo tudi nedeljskega mišljenja, ki ga nam je obudila skupna služba božja, ampak da je zrastle v nas in z nami tudi pri delu in trpljenju celega tedna. To pa je poglobitveni znak božjih otrok, da so božji vedno in povsod in vsak dan, ne samo v območju cekvene službe božje ob nedeljah. To božje otroštvo je tista velika ljubezen, ki veže vse med seboj in iz nje izhajajo žarki medsebojne pomoči, medsebojnega razumevanja za vse. Iskrica tega medsebojnega bratstva in sestrstva je v vsakem in v vsaki izmed nas. Saj smo pri sv. krstu postali udje največje družabne skupnosti in smo tudi prejeli odsev one božje milosti, ki je prav posebni znak božjih otrok.

To, da ne mislimo na Foga in božje stvari samo ob nedeljah in tedaj, ko smo v neposredni božji bližini, pa je tudi za našo okolico tisti znak, po katerem nas vsi lahko spoznajo za božje otroke.

I kajpada, moderni bodimo!

Ni je besede, ki bi današnjega človeka bolj omamila kot besedica »moderno«. Zakaj, samo kar je moderno, nekaj velja. Vsaka, še tako bedasta oblika pokrivala in vsak, še tako skrpučan nov kroj se priporočata kot »moderna« — in ne brez uspeha. Marsikdo bi se dal raje živ pokopati, kakor da bi šel na ulico v »nemodernem« oblačilu.

Še bolj pomemben, pa tudi usoden je vpliv besedice »moderno« na kraljestvu duša. Le pogledajte, kaj vse časte ljudje kot »moderno«, in sicer brez vsake preizkušnje. In kaj vse kupujejo, čitajo, občudujejo, priporočajo in posnemajo samo in izključno zato, ker je tako »moderno«! »Moderne« gledališke igre, kinematografske predstave, razni romani dvomljive vrednosti so dandanes vaba, ki hlata za njimi marsikdo, ne hoteč, da bi ga imel »moderni« svet za nazadnjaka in starokopitneža.

Poglejmo mladino! Kdo jo je učil v prejšnjih časih? Ali ne Cerkev, šola in domača hiša? Danes pa so mladinski vzgojitelji gledališče in kino, radio in časopis s podobami, knjižnica in še nebroj drugih novotarij, počtena vzgoja Cerkve, domače hiše in tudi prave šole stopa vedno bolj v ozadje. Največje zlo pa je, da se pod firmo »modernosti« običajno vbrizgava v človeško dušo skriva in neopaženo najhujši strup. Mlade glave zablodijo, same ne vedoč kdaj prazne besede izpodrivajo Resnico in porodijo se misli visokoleteče, a neizvršljive.

Največjo škodo imajo od brezmišelnega oboževanja vsega »modernega«: vera in pravica, spoštovanje do

staršev sveta čistost in zakonska zvestoba. Cerkev, ki vse te ideale skrbno čuva in brani, proglašajo prijatelji »modernih dobrin« za sovražnico napredka in svobode. Cerkev je seveda na poti tistim, ki mladino, v notranjih bojih tako potrebno opore, odvajajo od Cerkve in poizkušajo v mladih dušah zažreli misel na vsevednega Boga.

Glavno prizadevanje modernega sveta je usmerjeno zlasti za tēm, da uspava v mladih srcih čuvstev sramežljivosti. Poglejte okrog sebe in pritrdili boste. Sovražniki poštene mladosti se dobro zavedajo: sramežljivost izgubljena, za nas »moderni« vse pridobljeno. Zato je tudi napram vsomu modernemu odločno na mestu Gospodova beseda o prorokih, ki prihajajo v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volkovi.

Kdor brez pameti drvi za modernim svetom, je suženj človeštva in ne more biti služabnik božji; podoben je norcu, ki se v škodo svoje duše pusti vleči v prepad od dobijčakaželjnih podjetnikov, lastnikov pohujšljivih gledališč in kinematografov, gotovih romanopiscev in podobnih izžemalcev in pohujševalcev. Časti in slave pa je vreden v današnjih dneh, kdor obrani napram »modernim« novotarijam neko trdno samostojnost, zakaj vse, kar je lepega, resničnega, pa tudi poštenega, je v boju z »modernimi« traparijami.

Iz povedanega seveda še ne sledi, da moramo kot zavedni katoličani zavreči vse, kar je novega. Apostol pravi: »Prepričajte se in kar je dobrega, ohranite.« Pravi katoličan mora vedno korakati v prvi vrsti tistih, ki gredo s časom, opuščajoč na vseh poljih vsakdanjega življenja zastarele, nekoristne običaje in navade ter obračajoč v svoj in v prid vsega človeštva vse, kar prinaša novi svet preizkušeno dobrega in koristnega za časno in večno srečo.

Ali je tvoja družina res krščanska?

Če je tvoja družina res krščanska, je odvisno od tega, če je ustanovljena na pravi krščanski ljubezni ali ne.

Krščanska ljubezen je *spoštljiva ljubezen* med možem in ženo. Ker živa vera zakoncema pove, da sta živa, s Kristusovo krvjo zaznamovana otroka božja, zato stoji ta skrivnost med njima kot nekaj velikega in čudežnega ter povzroča, da spoštujeta drug drugega ter sta tudi v ljubezni drug do drugega obzirna. Na ta način je ljubezen resnično posvečena in oplemenitena.

Krščanska ljubezen pa je tudi *vdana in požrtvovalna ljubezen*. Pomislimo le, kakšna razlika je med ljubeznijo, ki hoče imeti in med ljubeznijo, ki hoče dati. Prva išče samo svoje, zahteva in pričakuje ter je razočarana, če pričakovanega ne doseže. Druga pa išče le ono, kar je ljubljenu vseč in ne pozna večje sreče kakor srečo ljubljenega. V njej je resnično kraljevska darežljivost.

Vsako dekle in vsaka žena naj premisli: ali more imeti moj mož spoštovanje do mene? Ali je tisto lepo in vzvišeno znamenje otroka božjega v meni, ki moža sili k spoštovanju? Ali smo tudi današnje žene take, kakor so se v prvih krščanskih časih pogani čudili krščanskim ženam, češ, kakšne žene imajo kristjani! — Vse to je odvisno od tega, kolikor je skrivnost krščanstva presunila žene, če jih je res preobrazila v žive otroke božje.

Saj se moramo prav danes resno vprašati: Kakšno dekle pa naj moški svet spoštuje? Morebiti ono lahkomiselno, norčavo, kj nima nikake sramežljivosti? Pač imajo do takih nizkotni moški telesno poželenje, nežnočuteči in pošteni pa se obračajo od njih. Prvi znak je torej ta, da je vse obnašanje dekleta ali žene tako, da ima sama pred seboj spoštovanje. To

Pošljite naročnino!

razumemo najbolje na primeru: Če pridemo v trgovino ali na semenj, leži manjvredna roč'a prosto na stojnici, da vsakdo lahko izbira, prijemlje, premetava tja in sem, celo z umazanimi rokami jo prijemljejo. Kar pa je boljšega blaga pa ga ima trgovec skrbno spravljene in ga ne da vsakemu v roke. — Po tem primeru lahko sama vsaka žena preudari, kam spada: ali je tudi ona malovredna roč'a, ali pa ve, da ima v sebi vrednoto, ki jo mora skrbno čuvati, ki pomeni bogastvo in srečo za tistega, ki jo vrednoto spozna in si jo prilasti.

Ta vrednota pa ni namišljena, kakor n. pr. ora, če je katera bogatega očeta hči, ali ker je lepa in ima lepe obleke, ali ki se ima za pobožno, pa ni. Vse to ni pristno in je kaj malo vrednot.

Prava vrednota pa je skromna in ponižna; zaveda se sicer, kaj zmore, a ta zavest ni prevzetna in sebi v slavo, ampak vsa pripravljena za pomoč drugim. Tako žena vé, da more osrečiti moža in svojo družino; pripravljena pa je tudi z njim vredtreti pomanjkanje, če bi bilo treba in dati na razpolago svojim vse svoje moči. K pravi vrednoti pa spada tudi tista čistost in nedotaknjenost, ki jo hrani samo za onega edinega, ki ji bo spremljevalec vse življenje.

Do teh vrednosti pa ne pride žena šele tedaj, ko stopa v zakon, ampak se mora zanje pobrigati že prej, mora si jih privzgojiti v dobi svojega deklištva. Res je, da je v sedanjem času za vse prej čas kot ra za pridobivanje ženskih krepcst. Z ene strani vabi svet, naj se vendar veseli življenja z druge strani je modna trgovina, ki ponuja tisoč stvari za njeno lepoto, s tretje strani jo vabijo dobrote in slavnosti za želodec, s četrte strani jo kliče kino s svojimi animi plakati, naj si ne ri čelo a lepoto življenja, s pete strani se ji ponuja najnovejši roman, s šeste gledališče, s sedme vles. — Kje pa je a vendar časa za še kaj drugega?

Pa tudi Bog je v njeni duši in potrpežljivo čaka na tiho uro, ko bo tudi o čem drugem še razmišljala. Potem ji bo tudi on sam govoril o vsem tem, kar je važno za njeno bodoče življenje. Da bi bilo teh tihih razmišljajočih ur mnogo več kot pa onih, ki jo vabijo v svet, v zabavo, potem bo tudi mnogo več pravih žen in mater, katerih je današnja doba tako siromašna!

Muhe v gospodinstvu in kako jih za'ramo

Grda in nadležna muha je v gospodinjstvu velika nadloga, posebno, ako se zelo razmnoži. Ni pa samo nadležna in neprijetna, temveč tudi zdra vju nevarna. Radi navade, da seda na iztrebke in odpadke vseh vrst, nato pa poišče in obleze vsa živila, do katerih more, je ena najboljših pomočnic pri razširjanju nalezljivih bolezni.

Pri tem namreč, ko se plazi po vseh možganih nesnažnih krajih in snoveh, si umaže s temi snovmi telo, ki je pokrito na čisto z dlacicami, pa tudi noge in rilček. Tako se nabere na njem nebroj bakterij. Na eni sami noži jih lahko prenese ogromno število. Razven tega je tudi znano, da bakterije lahko pridejo skozi vsa mušja prebavila, ne da bi jim kaj škodovalo, ter končno ostanejo v njenem blatu. Ako sede muha potem na živila, prenese nanje z lahkoto te kužne kati.

Iz navedenega spoznamo veliko nevarnost muhe in vsaki gospodinjji bo jasno, da jo je potrebno zatirati kolikor mogoče. Ker leže svoja jajčeca v razkrajajoče se organske snovi, ki jih je povsod vse polno, je ni možno čisto zatreti. Vendar pa lahko doseže vsaka gospodinja vsaj to, da muhe nima v hiši (stanovanju) nobene prilike, kjer bi za'gale jajčeca. Zato je za zatiranje muh potrebna v prvi vrsti napačna nožja in čistoča v stanovanju in okolici. Vsi odpadki, kubi, ki na drug mo-

rajo biti skrbno zavarovani pred muhami; zavoljo tega imejmo kuhinjske odpadke in smeti shranjene, vedno zaprte (v dobro pokritih posodah), dokler jih ne iznesemo ven, oziroma dokler jih ne pobere smetar. Snaga pa ni potrebna samo v posameznih stanovanjih in hišah, temveč v celokupnih vaseh in občinah. Posebno je paziti na smetišča in gnojišča, na odpadke v klavnicah itd.

Poleg snage pa moramo za zatiranje muh posegati še po drugih sredstvih, ki jih je več.

Znani so pripomočki, s katerimi muhe lovimo. Izmed teh so najboljši z lepilom prevlečeni papirnati trakovi, ki polovijo zelo mnogo muh, če namreč znamo prav ravhati z njimi. Ne smemo jih namreč obešati preveč visoko in ne puščati predolgo. Menjati jih je treba redno dvakrat na teden. To gre najlažje izpod rok, ali si naredimo iz vrvice priprave za obešanje, ki jih z lahkoto potegnemo gor in dol.

Zoper muhe zelo priporočljivo sredstvo je tudi formalin. Tega denemo 1—2 žlici v liter tekočine n. nr. mleka, razredčenega piva ali sladkane vode. To mešanico vlijemo potem v plitve skledice ali krožnike, ter jih razpostavimo v prostoru. Muhe skajo tekočino in kaj kmalu popadajo mrtve na tla.

Hitro jih pomorimo tudi z raznimi pripomočki zoper žuželke, kakor so: »Flite« in razni mrčesni praški. Ta način zatiranja je posebno važen za kuhinjo in vse tiste prostore, kjer ne moremo nastavljeti formalina in kjer tudi lovilci za muhe ne učinkujejo baš najbolj vabljivo. Seveda velja tukaj tudi kakor kje drugje pravilo, da »enkrat in noč enkrat!« Vsaj dvakrat na teden se lotimo tega pokončevanja muh in sicer takole: Zvečer ali zgodaj zjutraj zaprimo vsa okna, spodimo z omelom muhe na kolikor možno majhen prostor in jih potem pokončimo kjer so, na stenah, oknih, stropu s »Flitom« ali mrčesnim pra-

škom. Po desetih minutah jih že lahko mrtve pometemo.

Na redno zatiranje muh pazimo posebno v kuhinjah in v prostorih, kjer so otroci. V prvem slučaju so v nevarnosti živila, v drugem pa otroci, kajti muhe jim kaj rade zaidejo celo v nos, ušesa ali usta.

Razen naštetih sredstev zoper muhe pa moramo skrbeti še za drugo, važno obrambo, s katero zadržujemo dostop muh do živil, jedi itd. To so predvsem goste žične mreže in prozorne tkanine, kakor »organtin«. Oboje uporabljamo največ v kuhinji in v shrambi. Shrambino okno mora biti vedno zamreženo, da muhe ne morejo vanjo. Vsa živila in pa gotova jedila, kjer so že, vedno pogrinjamo z omenjeno tkanino, da je zavarovana pred muhami. Varujemo jih pa muh tudi s tem, da jih spravljamo v mrežaste omarice, ali pa jih pokrivamo z žičastim zvoncem, ki ga dobimo nalašč v ta namen. Posebno je paziti pri mesu, da ne pride do njega mesna muha, ki je zelo ostudna in nevarna. Meso mora biti spravljeno tako, da nikjer ne pride v dotiko z mrežo, sicer zaleže muha skozi mrežo na meso, kjer ga doseže.

Ako se torej pridno lotimo tega koristnega dela in zatiramo muhe na vse navedene načine, bomo kmalu opazili dober učinek — mrčesa bo v hiši gotovo veliko manj. Razven tega pa ne smemo nikoli pustiti, da bi se muhe nemoteno pasle po jedeh in živilih, ampak zavarujemo jih, ter se obenem zavedajmo, da je ravno ta živalica zelo nevarna ter si s skrbnim ravnanjem prihranimo marsikakšno bolezen.

S. H.

Ing. Hugon Turk:

Rdečica vini

Med nalezljive bolezni prašičev, ki poleg svinjske kuge zahtevajo v naših krajih največ žrtev in povzro-

čajo redno vsako leto največjo gospodarsko škodo, spada prav posebno rdečica svinj, tudi šen ali peráčec prašičev imenovana.

Bolezen povzroča svoje vrste bacil, katerega je ugotovil leta 1885. nemški znanstvenik dr. Löffler. Rdečica svinj je stalno razširjena po vsej Evropi in pogine leto za letom v vseh evropskih državah ogromno število prašičev, tako n. pr. v Nemčiji do 50.000, v Franciji do 100.000, katero izgubo cenijo v predvojnem denarju nad 5 milijonov frankov.

Povzročitelj bacil se drži krme in vode, če se je onesnažila (okužila) s črevesnim blatom, sečom (scalnico) ali odpadki bolnih živali. Prav posebno se raztrosijo bacili s *krvjo in mesom poginulih* ali zaklanih bolnih svinj, dalje z okuženim gnojem in gnojnico, s katerimi so se pognojile njive, pašniki, vrtovi i. dr., okužba se pospešuje prav posebno, če se trupla (kadavri) za to boleznijo poginulih živali *prepovršno* zagrebejo ali celo vržejo v vodo ali kake špilje (jame). Nevarni so pašniki, na katerih so se pasle bolne ali okužene svinje. Bolezen se kaj rada zanese po *trgovskih* prašičih, zato se je treba *ogibati sejmov*, iz katerih se vedno zanaša tudi svinjska kuga, *oprijeti pa se moramo domače svinjereje*. Rdečico zanesejo lahko gotove osebe na obleki, obuvalu, orodju (trgovci z živino, mešetarji, konjači, pa tudi mesarji in klavei, pastirji, rzarji, cigani itd. Bolni prašiči okužijo vse, kar pride z njimi v dotiko: svinjak, tla in okolico, kjer stoji svinjak, vso opremo, korita, posode, ki so se rabile pri krmljenju, napajanju, strežbi, zdravljenju in negovanju. To bolezen širijo lahko tudi tako zvani »*bacilonosci*«, to so navidezno popolnoma zdrave svinje, ki pa imajo v svojih čreвах bacile svinj. rdečice in tako s svojim blatom in scalnico okužijo zdrave prašiče, s katerimi pridejo v dotiko. Ti bacilonosci seveda lahko tudi sami zbole, posebno če vplivajo

nanje zunanji vzroki kot preklad, pre-gretje, pomanjkljiva hrana in drugo. Okužitev pospešujejo lahko zajedavci v prašičjih čreвах (strongylus, echinorhynchus). V naravi se ohranjujejo bacil šele po dolgih mesecih, *razsol* poljskimi miši, pri katerih povzroča bolezen mišje septikemije, od teh glodavcev preidejo bacili lahko na krmo ali v vodo ter od tu na prašiče — Pripomniti moramo, da so povzročitelji rdečice (bacili) precej trdni in odporni in jih ni lahko pokončati (za-treti): tako n. pr. *gniloba* ugonobi ta bacil šele po dolgih mesecih, *razsol* ali *prekaja ga* v dimu prav polagoma zamori in traja 30 do 170 dni, preden se pokončajo bacili rdečice v mesu in slanini, v gnjati ostanejo živi tri mesece, le *združen* razsol in dva tedna neprestano trajajoče močno prekajenje uniči kali rdečice in to samo tedaj, če kosi mesa niso nad 2½ kg težki.

Najraje se okužijo prašiči v starosti *nad 3 mesec* do *enega leta*, mali pujski so precej odporni (slabo dovzetni), angleške pasme so bolj občutljive, zelo trdni in nedovzetni so navadni nemški prašiči, naše pasme (domači naši prašiči) stoje glede tega nekako v sredi. Med *divjimi svinjami* do sedaj še niso dognali te nalezljive bolezni in so menda od narave nedovzetni ali vsaj malo sprejemljivi (imuni), vendar pa nam manjka tozadevno še zanesljivih opazovanj. V krajih, kjer se drže divji prašiči, bi bilo vredno glede tega biti bolj pozornim, da bi se mogli tudi od te strani ogniti morebitni nevarnosti okuženja domačih prašičev.

Previdnost.

Mihca boli trebuh. — Pokličejo zdravnika, ki mu pravi, naj pokaže jezik.

»Ne pokažem gal« zakliče Mihec.

»Zakaj pa ne?«

»Včeraj sem ga pokazal učitelju, pa me je pošteno našeškal.

3: a : n : a : š : e : m : a : t : e :

Mirko Kunčič:

Naša putka

Naša putka nese jajca,
jajca bela kakor sneg.
Mama jajček mi ocvro,
putka pride, vljudno pravi:
»Ko-ko-korlek, dober tek!«

Ves drugačen je petelin,
Jajcev nesti on ne zna;
venomer le po dvorišču
moško hodi in kriči:
»Ti, ti, Korlek, kikiri,
glej me, glej me — si junaka,
videl kdaj že večjega?«

Tak bahač! Če kdaj lisica
tolsti vrat mu bo zavila,
solza mi za njim nobena
iz oči ne bo kanila.

Kadar bo pa putka umrla,
bomo za pogrebom šli:
Muc in jaz in kuža Muki —
in se bridko jokali.

Kraljičina s solzami

V daljnem kraljestvu je zbolela mlada kraljica.

Pa to bi še ne bilo nič čudnega, saj je bilo v kraljestvu še več bolnih ljudi in tudi kraljica je bila že večkrat bolna, a tako kot zdaj še nikoli. Take bolezní še nikoli ni imel kak drug človek in najbolj učeni zdravniki take bolezní še niso videli in zato tudi kraljici niso mogli pomagati.

Kraljica se ni mogla ne smejati, ne jokati, to je bila njena bolezen. Njene lepe, modre oči so gledale v svet; njenega lepega obraza ni izpremenil ne vesel, ne žalosten dogodek. Kralj in njena hčerka Jelka sta jo lahko še tako prosila in ljubimkala: nikoli se ni nasmehnila. Pa najsi bi jo bila Jelka še tako zelo razžalila, ali kralj še tako kregal in ne ko ji

je poginil najlepši konj in tudi ne ko je kralj prišel nekoč ranjen z lova: nikoli ni jokala.

To čudno in nenavadno bolezen je imela že šest let, od tedaj namreč, ko je umrl njen sinček Bojan. Kralj je že poklical najimenoitnejše zdravnike iz svojega in sosednjih kraljestev, pa nobeden izmed njih ni znal svetovati kakega sredstva, ki bi pomagalo.

O kako rada bi bila Jelka pomagala svoji mamicí! Saj se je njeno malo srcece tako želelo mamičinega smehljaja, ker je tolikokrat videla, kako se druge matere igrajo s svojimi otroki in se smejejo ž njimi. Tega pa njena mamica nikoli ne stori. — Najljubše je bilo kraljici če ni videla okoli sebe nobenega človeka. Tiho je ležala na lepi zofi, odeta s svilenimi odejami in je gledala v daljavo in v vseh dolgih šestih letih ni nihče opazil, da bi se bil izpremenil izraz njenega lica.

Jelka je tiho posedala okoli kraljice brez vsakega veselja, ki ga mladina zelo ljubi; kajti materina bolezen jo je silno bolela. V takih žalostnih razmerah je Jelka dopolnila štirinajst let. Kralj se je bal, da bo, ker je povečini okoli otožne matere, tudi sama vsa otožna; saj se je le redkokdaj kake stvari razveselila. Tolažilo pa ga je to, da je znala vsaj — jokati.

Ob Jelkinem rojstvu je prišla k njeni zibelki vila Blaga. Za rojstno darilo ji je poklonila to, da si sme, ko bo dopolnila štirinajst let, želeti nekaj, pa naj bi bilo še tako veliko, izpolnilo se bo. O, koliko želj je imela Jelka, malih in velikih! Toda, ko je pogledala svojo bolno mamico, so ji bile vse malenkostne in ničeve in samo ena je bila najnujnejša: da bi mamica ozdravila.

Prav tisti dan, ko je Jelka praznovala svoj štirinajsti rojstni dan, se je pripeljala vila Blaga v krasni kočiji.

Takoj, ko je stopila iz nje, je objela Jelko, rekoč: »Tu sem, zlati moj otrok, da ti izpolnim tvojo željo. Želi si, karkoli hočeš in zgodilo se bo!«

Jelka je pozabila na vse, kar si je kdaj želela; vrgla se je vili Blagi v naročje in zajokala: »Ozdravi mojo mamico!«

Vila Blaga pa je odgovorila: »To je želja, ki je ne morem sama izpolniti, ampak mi moraš tudi ti pomagati, Jelka!«

»O, karkoli je treba, vse storim, le da bo moja mamica zopet zdrava!« je veselo odgovorila Julka.

»Pojdiva na tvojo klopico na vrt in tam ti vse povem!« je rekla vila.

Ko sta sedli na klopico, je vila prišla Jelko za roko in ji je govorila: »Zdaj si že velika deklica in veš, kakor si se učila v šoli, da ima vsak človek srce, ki mora biti zdravo, če hoče človek živeti. Tvoja mamica pa ima bolno srce in je nevarnost, da umrje.«

(Dalje.)

Lisica in divji petelin

(Ukrajinska pravljica.)

Lačna lisica je ves dan begala po gozdu in stikala za živežem. Preiskala je grmiček za grmičkom, pa ni nič našla. Tekla je tik visokega drevesa in je zaslišala, da je v gostih vejah nekaj zašumelo.

Pogledala je kvišku in videla na drevesu divjega petelina.

Lisica je dolgo nanj gledala, neprestano z repom zamahovala in si smrček oblizovala. Škoda, da je tako visoko sedel in ni mogla do njega!

Poizkusila je z zvijačo. Vzdignila je glavo in je začela:

»Petelin, čuj, kaj ti povem. Bila sem v glavnem mestu in sem dobila od kralja ukaz.«

»Kaj pa je bilo v povelju zapisano?« je vprašal petelin.

»Tam je bilo zapisano črno na belem, da divji petelini ne smejo letati po drevju, ampak morajo tekati po zeleni travi.«

Toliko, da je to povedala, je za-

slišala ne daleč lajanje psov. Vprašala je petelina:

»Ti, prijatelj, kaj vidiš z drevesa? Kdo gre semkaj?«

»Kmet.«

»In kdo teče za njim?«

»Pes.«

»Kako pa drži rep?«

»Pokonci.«

»Oha! No, zdrav os'ani, mudi se mi. Moram še do noči vsega pičum prečitati povelje.«

In lisica je zbežala.

Vstreljaj, zdržil

Leta 570. je hodil na Španskem v šolo deček, kateremu je bilo ime Izidor. Bil je priden in pobožen deček.

Nekega dne pobegne iz šole. Obupan je bil, češ »ne morem se vsega naučiti, preveč dajo.« Hodi po mestu in pride do vodnjaka. Pred seboj opazi velik kamen, ki je imel globoko luknjo.

»Odkod je ta luknja? Kdo jo je naredil?« — premišluje. Radovedno vpraša ženo, ki je prišla po vodo. »Prosim, povejte mi, odkod ima kamen to globoko luknjo?«

Žena reče: »Voda jo je naredila. Leta in leta je padala na isto mesto, začela se je delati luknjica, ki je bila zmeraj večja in večja, in po več letih je nastala ta luknja.«

Deček pa reče: »Če je mogla voda, ki je kapljala na kamen, napraviti tako veliko luknjo, zakaj bi ne mogel jaz z vztrajnostjo se naučiti veliko lepega in koristnega! — Da, učiti se hočem marljivo.« Vstane, hodi v šolo, se uči, preмага vse težave. Čez pol leta postane Izidor v onem stoletju zelo učen mož Španske.

Vztrajaj! Bodi tudi ti Izidor!

Dober računar. Učitelj: »Ti si domišljuješ, Janezek, da si najboljši računar. Povej mi: 12 jabolk imaš, tri poješ, koliko jih še imaš?« — Janezek: Imam jih 12.« — Učitelj: »Vidiš, da ni res!« — Janezek: »Pa je! Tri imam v želodcu, 9 pa na mizi!«